

1. Tramitacions closes amb text aprovat o closes en la formulació

1.10. Acords i resolucions

Resolució 937/XIV del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei de modificació de la prescripció dels delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors d'edat

270-00007/13

ADOPCIÓ

Ple del Parlament, sessió 70, 21.02.2024, DSPC-P 145

El Ple del Parlament, en les sessions tingudes els dies 7 i 21 de febrer de 2024, ha acordat de tramitar directament i en lectura única la Proposta per a presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei de modificació de la prescripció dels delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors d'edat.

Finalment, d'acord amb l'article 176.1 i 2 i els concordants del Reglament del Parlament, l'article 87.2 de la Constitució espanyola i l'article 61.b de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, ha adoptat la següent

Resolució 937/XIV del Parlament de Catalunya, per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats la Proposició de llei de modificació de la prescripció dels delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors d'edat

Resolució

Exposició de motius

I

Hi ha un elevat consens de caràcter transversal a la societat espanyola sobre el fet que els delictes sexuals contra menors constitueixen una greu vulneració dels drets humans i un important problema de salut pública. Estudis pioners en psicologia han posat de manifest un elevat nombre d'abusos sexuals contra menors, i una mostra poblacional a escala estatal ha detectat que el 22,5% de les dones i el 15,2% dels homes van patir aquests abusos durant llur infantesa. La campanya del Consell d'Europa «Un de cada cinc», per a la prevenció de la violència sexual contra els infants, va estimar per a la població europea una afectació semblant, del 20%. Pel que fa al percentatge de delictes sexuals contra menors amb relació als delictes contra la llibertat sexual, segons l'«Informe sobre delitos contra la libertad e indemnidad sexual», elaborat pel Ministeri de l'Interior el 2021, en el 48,96% de les denúncies per delictes contra la llibertat sexual la víctima era menor d'edat. Tot i aquestes xifres tan elevades, es calcula que només es denuncien el 4% dels abusos sexuals contra menors. D'aquests casos, segons l'informe de Save the Children «Ulls que no volen veure», del 2018, només el 30% acaben en sentència. Finalment, i a l'efecte de continuar contextualitzant l'abast d'aquesta problemàtica tan greu, cal destacar que un estudi fet per l'ONG Educo i la Universitat Pontifícia de Comillas el 2018, utilitzant una metodologia summament conservadora, va estimar en 979 milions d'euros anuals els costos socials de la violència sexual contra menors a l'Estat espanyol.

L'abundant evidència científica posa de manifest les múltiples barreres intrapsíquiques, interpersonals i socials que dificulten la denúncia en una fase primerenca dels delictes sexuals contra menors per part de les víctimes. Això fa que en molts casos la víctima no reveli els abusos o ho faci tard, anys o dècades després de la comissió del delictes, quan ja és una persona adulta. Això es deu, en gran part, al fet que els abusos sexuals contra menors tenen un greu impacte negatiu en llur desen-

volupament evolutiu i generen seqüeles no només a curt i mitjà termini, sinó sovint també a llarg termini, i constitueixen una font important de patiment en l'edat adulta. Diversos estudis demostren que els adults que de menors van ésser abusats sexualment pateixen taxes més elevades de problemes mèdics, psicològics, socials i laborals greus que els que no ho van ésser. Per aquest motiu, habitualment, només quan la víctima ha estat capaç de processar i integrar l'experiència traumàtica i establir les seqüeles que li ha produït es troba en disposició d'afrontar el problema i presentar la denúncia. En aquest sentit, les organitzacions que atenen víctimes de violència sexual contra menors recorden que aquestes víctimes no denuncien quan volen, sinó quan poden.

D'acord amb l'evidència científica descrita, durant l'última dècada han augmentat exponencialment a l'Estat espanyol el nombre de casos revelats a l'opinió pública de persones ja adultes que denuncien haver patit abusos sexuals durant la infantesa en institucions –religioses, educatives, esportives o d'oci i lleure– que atenen infants i adolescents. S'ha constatat que els acusats acumulen sovint un alt nombre de denúncies de múltiples víctimes per actes suposadament comesos durant un període de temps prolongat. Tanmateix, habitualment no s'han pogut concloure els processos penals corresponents perquè en el moment de la denúncia els suposats delictes ja havien prescrit.

Aquest fenomen prescriptiu, semblant a l'observat en estats del nostre entorn, qüestiona l'efectivitat de la pena per als delictes sexuals contra menors. Així, la Llei orgànica 8/2021, del 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència, ja va reconèixer la necessitat d'ampliar el termini de prescripció dels delictes sexuals contra menors. El preàmbul de la Llei argumenta que aquesta mesura té per objectiu evitar espais d'impunitat, ja que s'ha demostrat estadísticament que les víctimes assimilen el delictes d'una manera lenta en el terreny psicològic, i per tant moltes vegades és de detecció tardana. Per aquest motiu, l'apartat 10 de la disposició final sisena modifica l'apartat 1 de l'article 132 del Codi penal, que regula l'inici del còmput del termini de prescripció d'aquests delictes, que s'estableix a partir del moment que la víctima compleix els trenta-cinc anys. Això implica que el gruix dels abusos sexuals contra menors prescriuen durant el temps en què la víctima té entre quaranta i quaranta-cinc anys, tot i que una minoria de casos especialment greus poden prescriure quan en compleix cinquanta-cinc. Tot i que aquesta modificació del Codi penal va comportar indubtablement un avenç, l'opinió majoritària entre els col·lectius de víctimes va ésser que en el futur caldria una nova reforma més ambiciosa de la norma en aquest sentit.

II

L'informe jurídic i tècnic «Por una ley de derecho al tiempo española. Proyecto de ley de imprescriptibilidad en los delitos sexuales contra menores de edad: propuesta *de lege ferenda*», impulsat per la fundació xilena Derecho al Tiempo, assenyala la manca d'idoneïtat de la normativa espanyola actual per a garantir el dret a la tutela judicial efectiva de les víctimes d'aquests delictes, ja que manté innecessàriament nivells d'impunitat alts. L'informe assenyala també la plena constitucionalitat d'una proposta *de lege ferenda* que establís la imprescriptibilitat d'aquests delictes, i ho fa a partir de l'anàlisi de la jurisprudència consolidada del Tribunal Constitucional, que conclou que correspon al legislador determinar el règim jurídic de la prescripció tenint en compte el principi de seguretat jurídica i sobre la base de les decisions que li correspon d'adoptar en matèria de política criminal (sentències 169/2021, 63/2001 i 157/1990), i a partir de l'anàlisi de la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (sentència del 22 d'octubre de 1996, cas *Stubbings*, Regne Unit). L'informe remarca també que amb la ratificació de tractats internacionals de drets humans l'Estat espanyol ha adquirit l'obligació de garantir el dret fonamen-

tal a la tutela judicial efectiva (article 24.1 de la Constitució espanyola), modalitat d'accés a la jurisdicció, a les víctimes de delictes sexuals contra menors.

Així mateix, tant el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels infants contra l'explotació i l'abús sexual, signat a Lanzarote el 25 d'octubre de 2007 i ratificat per l'Estat espanyol el 12 de març de 2009, com el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica, signat a Istanbul l'11 de maig de 2011 i ratificat el mateix dia per l'Estat espanyol, estableixen en els articles 33 i 58 respectivament l'obligació dels estats part d'assegurar que el termini de prescripció tingui la durada suficient per a permetre l'inici efectiu de les actuacions judicials després que la víctima hagi arribat a la majoria d'edat i que les penes siguin proporcionals a la gravetat del delicte. En els mateixos termes es pronuncia l'article 13.2 de la Directiva 2011/93/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 13 de desembre de 2011, relativa a la lluita contra els abusos sexuals i l'explotació sexual dels menors i la pornografia infantil i per la qual se substitueix la Decisió marc 2004/68/JAI del Consell. La rellevància d'aquestes normes internacionals respecte de la normativa interna i el fet que formen part de l'ordenament jurídic intern una vegada han estat ratificades oficialment per l'Estat espanyol es fonamenten en els articles 10.2 i 96 de la Constitució.

Finalment, pel que fa a l'àmbit internacional, cal destacar que l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, en la Resolució 2330 (2020), «Abordar la violència sexual contra els infants: intensificar l'acció i la cooperació a Europa», fa recomanacions als estats part per a abordar la violència sexual contra els infants i els adolescents. Així, l'apartat 6.1.4 demana als estats membres que aboleixin el termini de prescripció dels delictes de violència sexual contra els infants, o que almenys vetllin perquè els terminis de prescripció, tant en el dret civil com en el dret penal, siguin proporcionals a la gravetat del presumpte abús, i en tot cas no inferiors a trenta anys un cop la víctima n'hagi complert divuit.

Aquestes recomanacions són congruents amb l'evidència científica disponible sobre el fenomen de la denúncia tardana dels abusos sexuals contra menors. Els estudis científics internacionals recents de més qualitat estableixen que de mitjana les víctimes d'aquest abusos denuncien els fets quan tenen quaranta-dos anys, i hi ha estudis que situen l'edat mitjana de la denúncia fins i tot més tard. Per exemple, el 2017 la Comissió Reial sobre les Respostes Institucionals a l'Abús Sexual Infantil, d'Austràlia, que va investigar abusos sexuals contra menors en institucions, va establir, amb una mostra de 4.404 víctimes, que l'edat en què, de mitjana, es denunciaven els fets era els quaranta-quatre anys; un estudi de la comissió d'investigació alemanya sobre abusos sexuals en institucions publicat el 2014, amb una mostra de 1.050 víctimes, va establir aquesta edat en els cinquanta-dos anys, i un altre fet per la fàbrica d'idees de protecció de la infància Child USA, que analitza una mostra de 1.576 *boy scouts* víctimes d'abusos sexuals, va establir-la en els quaranta-dos, tot i que el 50% de les víctimes van fer la denúncia a partir dels cinquanta anys.

Com a conclusió preliminar, sobre la base del dret comparat, en aquesta darrera dècada s'observa una tendència creixent als estats occidentals a ampliar o eliminar el termini de prescripció dels delictes sexuals contra menors. Així, actualment, onze dels vint-i-set estats de la Unió Europea han aprovat la imprescriptibilitat d'aquests delictes, com a mínim dels més greus, i almenys trenta-dos estats més han aprovat la imprescriptibilitat total o parcial de l'acció penal. En aquest sentit, cal destacar països europeus com el Regne Unit, Irlanda, Islàndia, Noruega, Suècia, Dinamarca, Estònia, Letònia, els Països Baixos, Bèlgica, Luxemburg, Àustria, Suïssa, Croàcia, Sèrbia, Hongria, Polònia, Romania, Xipre o Geòrgia, i a escala mundial la imprescriptibilitat és prevista en països com el Canadà, els Estats Units (a escala federal i en quaranta-quatre estats), Mèxic (a escala federal), El Salvador, Colòmbia, l'Equador, el Perú, Xile, Sud-àfrica, Corea del Sud, Austràlia o Nova Zelanda.

III

La Llei orgànica 5/2010, del 22 de juny, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, va abordar una modificació profunda de la prescripció dels delictes establerts en els articles 131 i següents. Amb l'objectiu d'augmentar la seguretat jurídica, es va optar per una regulació detallada de la prescripció per a posar fi a les diferències interpretatives sorgides a l'hora d'aplicar-la, i entre altres qüestions es va afrontar el problema dels efectes que podia tenir la presentació de denúncies o querelles en la interrupció de la prescripció. Juntament amb el replantejament del règim processal de la prescripció, es varen revisar alguns aspectes de la seva regulació substantiva. La impunitat deguda a la prescripció de determinats delictes castigats amb penes no excessivament greus (per exemple, estafes, delictes urbanístics o alguns delictes contra l'Administració pública) el descobriment i la investigació dels quals eren extremadament complexos i dilatats va comportar l'elevació del termini mínim de prescripció d'aquests delictes a cinc anys. Aquestes modificacions en matèria de prescripció es van completar amb la declaració de la imprescriptibilitat dels delictes de terrorisme en el cas d'haver causat la mort d'una persona, que es va afegir a la imprescriptibilitat ja prevista per als delictes de lesa humanitat i genocidi i per als delictes contra les persones en cas de conflicte armat introduïda per la Llei orgànica 15/2003, del 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal.

En aquest sentit, cal destacar que el preàmbul de la Llei orgànica 5/2010 justifica la imprescriptibilitat afirmant que «el fonament de la institució de la prescripció es troba vinculat majoritàriament a la falta de necessitat d'aplicació de la pena després del transcurs d'un cert temps. La reforma es fonamenta en aquest punt en el fet que aquesta premissa no es pot complir davant de conductes delictives que presenten les característiques del tipus esmentat». Aquesta argumentació és clarament extrapolable als supòsits de la prescripció de delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors.

D'altra banda, encara que la reforma feta per la Llei orgànica 8/2021 representa, com ja s'ha dit, una millora significativa respecte a la situació prèvia, tant l'evidència científica com el dret comparat i les recomanacions d'organismes internacionals demostren que Espanya encara no compleix ni els estàndards mínims europeus i internacionals per a garantir la tutela judicial efectiva, modalitat d'accés a la jurisdicció, de les víctimes de delictes sexuals contra menors ni els compromisos internacionals adquirits ja esmentats. Per aquest motiu, cal reformar el Codi penal perquè la prescripció dels delictes contra la llibertat sexual quan les víctimes són menors es pugui equiparar a la de les legislacions dels estats del nord d'Europa, de manera que s'apliqui la recomanació de la Resolució 2330 (2020) de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa. L'estàndard de referència que ha establert a escala europea aquest darrer organisme ha d'ésser una guia que marqui l'actuació pública, i, per la seva especial significació i transcendència, s'ha d'atendre amb la màxima celeritat possible i amb la prioritat més absoluta. Així mateix, és necessari remarcar que en els delictes sexuals contra menors l'exercici de l'acció penal és diferent que en altres delictes, de manera que la imprescriptibilitat d'aquests delictes que aquesta llei planteja no es fonamenta únicament en llur gravetat, sinó bàsicament en la determinació del moment que la víctima està en condicions d'iniciar l'acció penal.

IV

Aquesta llei s'estructura en dos articles i una disposició final.

L'article primer modifica els articles 131.3, 132.1 i 133.2 de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, en el sentit de la solució majoritària adoptada als països del nostre entorn, consistent a reservar la imprescriptibilitat per als delictes més greus.

Així, la modificació de l'article 131.3, que estableix la imprescriptibilitat per a determinats delictes, afegeix la imprescriptibilitat per als delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors i considerats greus segons la classificació que estableix l'article 13.1 del Codi penal, és a dir, els que segons l'article 33.2 són castigats amb una pena de presó superior a cinc anys.

Pel que fa a l'article 132.1, es modifica la data d'inici del còmput de la prescripció per a la resta dels delictes contra la llibertat sexual comesos contra menors a fi de garantir que la víctima tingui com a mínim fins als cinquanta anys per a denunciar els fets, cosa que s'aconsegueix situant l'inici del còmput del termini de prescripció de l'acció penal en el moment que la víctima té quaranta-cinc anys.

Així mateix, per una qüestió de coherència legislativa, s'introdueix en l'article 133.2 la imprescriptibilitat de les penes imposades per sentència ferma amb la finalitat de garantir que en tots els delictes en què l'acció penal és imprescriptible també ho sigui el compliment de la pena imposada.

L'article segon modifica l'article 15.1 de la Llei orgànica 5/2000, del 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors. Actualment, el subapartat 1r d'aquest article ja estableix un règim especial que regula una excepció per als delictes contra la vida i la llibertat sexual, que es regeixen per les normes de prescripció del Codi penal. Precisament, aquesta connexió obliga a modificar aquest article per a aplicar un règim de prescripció diferenciat per als delictes sexuals comesos per menors en què la víctima és també un menor, mantenint en aquests casos el règim que ja els és aplicable actualment. Així, s'estableix que el termini de prescripció per a aquests delictes és fins als deu anys a partir dels trenta-cinc anys de la víctima, o, si la víctima mor abans, des del moment de la mort.

Finalment, s'introdueix una disposició final que regula l'entrada en vigor de la norma.

Article 1. Modificació dels articles 131, 132 i 133 de la Llei orgànica 10/1995

1. Es modifica l'apartat 3 de l'article 131 de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, que resta redactat de la manera següent:

«3. Els delictes de lesa humanitat i de genocidi i els delictes contra les persones i béns protegits en cas de conflicte armat, llevat dels castigats a l'article 614, no prescriuen en cap cas.

»Tampoc no prescriuen els delictes de terrorisme, si han causat la mort d'una persona, ni els delictes contra la llibertat sexual quan la víctima és una persona menor d'edat i la pena màxima assenyalada és de presó de cinc anys o més.»

2. Es modifica l'apartat 1 de l'article 132 de la Llei orgànica 10/1995, que resta redactat de la manera següent:

«1. Els termes que preveu l'article precedent es computen des del dia en què s'ha-gi comès la infracció punible. En els casos de delictes continuats, delictes permanents, així com en les infraccions que exigeixin habitualitat, aquests terminis es computen, respectivament, des del dia en què es va fer l'última infracció, des que es va eliminar la situació il·lícita o des que va cessar la conducta.

»En els delictes d'avortament no consentit, lesions, contra la llibertat, de tortures i contra la integritat moral, contra la intimitat, el dret a la pròpia imatge i la inviolabilitat del domicili, i contra les relacions familiars, exclosos els delictes que estableix el paràgraf següent, quan la víctima sigui una persona menor de divuit anys, els terminis es computen des del dia en què aquesta hagi assolit la majoria d'edat, i si mor abans d'assolir-la, a partir de la data de la mort.

»En els delictes de temptativa d'homicidi, de lesions dels articles 149 i 150, en el delictes de maltractament habitual previst a l'article 173.2, en els delictes contra la llibertat sexual i en els delictes de tràfic d'éssers humans, quan la víctima sigui una persona menor de divuit anys i els delictes no es trobin en cap dels supòsits es-

tablerts d'imprescriptibilitat, els termes es computen des que la víctima compleixi els quaranta-cinc anys d'edat, i si mor abans d'arribar a aquesta edat, a partir de la data de la mort.»

3. Es modifica l'apartat 2 de l'article 133 de la Llei orgànica 10/1995, que resta redactat de la manera següent:

«2. Les penes imposades pels delictes de lesa humanitat i de genocidi i pels delictes contra les persones i béns protegits en cas de conflicte armat, llevat dels castigats a l'article 614, no prescriuen en cap cas.

»Tampoc no prescriuen les penes imposades per delictes de terrorisme, si aquests han causat la mort d'una persona, ni les penes imposades per delictes contra la llibertat sexual quan siguin de cinc anys o més de presó i la víctima sigui una persona menor d'edat.»

Article 2. Modificació de l'article 15 de la Llei orgànica 5/2000

S'afegeix un subapartat, el 1r *bis*, a l'apartat 1 de l'article 15 de la Llei orgànica 5/2000, del 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, amb el text següent:

«1r *bis*. Al cap de deu anys, quan es tracti dels fets delictius tipificats en els articles 179 i 180 del Codi penal o de qualsevol altre delicte contra la llibertat sexual sancionat amb pena de presó igual o superior a quinze anys i quan la víctima sigui una persona menor d'edat. En aquests delictes, els terminis de prescripció es computen des que la víctima compleixi els trenta-cinc anys d'edat, i si mor abans d'assolir aquesta edat, a partir de la data de la mort.»

Disposició final. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Palau del Parlament, 21 de febrer de 2024

El secretari primer, Ferran Pedret i Santos; la presidenta, Anna Erra i Solà

1.15. Mocions

Moció 305/XIV del Parlament de Catalunya, sobre la situació socioeconòmica

302-00396/13

APROVACIÓ

Ple del Parlament, sessió 70, 22.02.2024, DSPC-P 146

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 22 de febrer de 2024, d'acord amb l'article 161 del Reglament, ha debatut la Moció subsegüent a la interpellació al Govern sobre la situació socioeconòmica (tram. 302-00396/13), presentada per la diputada Laura Fernández Vega, del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Un Nou Cicle per Guanyar, i les esmenes presentades pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya (reg. 124084) i pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana (reg. 124094).

Finalment, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament, ha aprovat la següent

Moció

1. El Parlament de Catalunya constata que:

a) Les condicions econòmiques de producció afecten un sector tan important per a la sobirania de Catalunya com és la pagesia, que ha de fer front no solament als